

۱۱

راهنمای حضور در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام محمدحسین انصاری‌نژاد، شاعر «خلیج فارس»

خلیج فارس جزئی از شناسنامه ملی تمام ماست

۱۰

۱۲

تصویر «خلیج فارس» روی پرده سینمای ایران چگونه است؟

یک آبی کم‌رنگ

فرهنگ

شنبه ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۱ :: شماره ۶۴۴

یادداشت

خبر روز

نمایشگاه قرآن در گام پایانی

شب‌های مصلای تهران، عطر قرآن گرفته‌بود و جمع بزرگی از فعالان قرآنی در زمینه‌های مختلف، هر شب میزبان علاقه‌مندان قرآن و فعالیت‌های قرآنی بودند تا شب پنجشنبه که بیست‌ونهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم به کارش خاتمه داد.

در مراسم پایانی بیست‌ونهمین نمایشگاه بیست و هفتمین دوره تکریم خادمان قرآن‌کریم، سیدابراهیم رئیسی رئیس‌جمهور، محمد مهدی اسماعیلی وزیرفرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت‌الاسلام محمد قمی رئیس سازمان تبلیغات و علیرضا معاف معاون قرآن و عترت حضور داشتند.

رئیس‌جمهور در این مراسم از فعالیت‌های جهادی برگزارکنندگان نمایشگاه در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت قرآن و عترت، سازمان تبلیغات، وزارت آموزش و پرورش، وزارت میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری، شهرداری تهران و سازمان صدا و سیما تشکر کرد و در بخشی از سخنانش تاکید کرد: امروز دولت و همه دستگاه‌ها در کشور بیش از هر زمانی نیازمند بهره‌مندی از هدایت‌های قرآن‌است. دولت اسلامی، جامعه‌اسلامی، نظام اسلامی و تمدن اسلامی در پرتو هدایت‌های قرآن شکل می‌گیرد. مدنیتی که در پرتو هدایت‌های قرآن نباشد، مدنیتی نیست که موجب ارتقای انسان شود. در پرتو هدایت آموزه‌های قرآن، ارتقای فرد، جامعه، دولت و نظام میسر می‌شود.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در بخشی از سخنانش این نکته را تصریح کرد که برای دولت مردمی و تمام مسؤولان اجرایی دولت، هیچ محدودیتی برای توسعه‌فعالیت‌های قرآنی وجود ندارد. محمد مهدی اسماعیلی تاکید کرد: ما همگی در بدنه دولت، خود را خادم قرآن می‌دانیم.

در این مراسم آیت‌... محمود رجبی و حجت‌الاسلام علی‌اکبر رشاد در گروه مطالعات و پژوهش‌های قرآنی مورد تقدیر قرار گرفتند. احمد مهرمشهدی افخمی، مهدی عادلی و عباس امام‌جمعه در گروه قاریان قرآن تقدیر شدند و از هاشم سلطانی‌نژاد، حافظ کل قرآن کریم تجلیل شد. همچنین در گروه مدرسان قرآنی از غصون مسلمی و عبدالرضا صدیق حقیقت و در گروه مدیران قرآنی از سیدعباس انجام تقدیر شد. جمال شورجه، محمد کاشانی‌آزاد(خوش‌شنویس) و امیرعباس قلیچ‌لو، خادمان قرآن‌کریم در بخش هنر بودند که مورد تقدیر قرار گرفتند.

۴۰ هزار متر مربع، مساحت این دوره از نمایشگاه قرآن کریم بود در حالی که به گفته وزیر ارشاد، برآورد اولیه ۱۸ هزار متر در نظر گرفته شده‌بود.

یک میلیون نفر تا شب پنجشنبه از نمایشگاه قرآن بازدید کردند.

۴۵ نوع برنامه در بیست و نهمین نمایشگاه بین‌المللی تدارک دیده شده بود.

ضرورت کنشگری برای حیات نوی فرهنگی

معنای تغییر ساختار

فرهنگی قابلیت مهندسی خرده‌ریز و تعمیر دارد. انقلاب اسلامی به تحول ساختار فرهنگی قابل است.

حتی می‌توان شاهد بود کنش‌های جزئی و جزئی از کنش این انقلاب، چالش بزرگی در چرخه معنا شناختی فرهنگ ایرانی پدیدار کرده. مثلاً اختصاص جمعه آخر ماه رمضان به روز قدس تأثیر وسیعی بر فرهنگ ملی و منطقه ای و جهانی باقی نهاده و تأثیر آن از قلمرو فرهنگ سیاسی فراتر رفته است.

کافی است توجه کنیم این آیین نو پدید فرهنگی انقلاب امام(ره)، با خود عطف آگاهی به مهم شمردن وجه ناعادلانه غصب فلسطین و بیت‌المقدس را در جامعه بلکه منطقه و جهان و روابط بین‌المللی مطرح کرده است. البته مبارزه مردم فلسطین اساساً بی‌ارتباط با موجودیت جمهوری اسلامی و دفاع فطری ملتی تجاوز شده و مظلوم برابر ظلم از پیش وجود داشت اما نگاه اسلام ناب محمدی و فرهنگ عدل موعود (عج) یعنی فرهنگ منتشر در انقلاب امام(ره)، فرهنگ خود را در دل فرهنگ ایرانی مردم ایران و فرهنگ مسلمانان منطقه در نگاه به مسئله فلسطین حاکم کرد و فرهنگ‌های تسلیم طلبانه یا جاهلی مثل پان عربیسم یا رادیکالیسم چپ روانه یا فرهنگ ملحدانه را تحت قیادت خود درآورد

فرهنگ همگرایی با مردم مظلوم فلسطین و انزجار از جنایت‌ها و خشونت مستمر و تجاوز و نژادپرستی رژیم غاصب اسرائیل را به نگاه بارومند به عدل جهانی و نفی بهانه‌های بنی اسرائیلی غصب، توسعه داد. برداشت قرآنی اسلام ناب عدالتخواه از حتمیت وعده الهی، دال بر شکست‌پذیری و عذاب سرنوشت عصیانگرانه گروهی از بنی اسرائیل را که دنبال سامری رفتند و امروز در قالب صهیونیست‌های سامری‌گونه به تکرار تاریخ می‌پردازند، ترویج کرد. با خود رفتار زبان‌شناختی / و معرفتی تازه‌ای از اهمیت قبله نخست اسلام، مسجدالاقصی برکت داده شده و محل معراج رسول اکرم و پیام‌آور ختمی مرتبت ا... صلوات... علیه و آله منتشر کرد، یادآوری معنای هستی‌شناختی معراج و شهود و شهادت آن وجود نورانی را بر کل هستی مطرح و این فرهنگ انقلاب، افشا کرد که

شیاطین با اشغال قدس چگونه تلاشی مودیانة برای محو این مکان مستند پیامبری خاتم‌النبین(ص)، شروع به توطئه وحشیانه و غصب و نسل‌کشی کرده‌اند تا سرزمین معراج را از دست مسلمانان به در آورند. و این آیین فاش کرد در مسیرگریز از وعده الهی با همه خشونت چگونه کوشیدند تا مانع تحقق تقدیر جهان و قطعیت انتظار برای غلبه و اجرای اسلام و عدل جهانی به وسیله موعود دین محمد(ص) شوند که معراج و مسجدالاقصی گواه آن است و استکبار متفرعن از هراس می‌کوشد این مکان را حبس و ذکر وعده الهی را در آن محو و سرنوشت آینده موعود معراج را نفی و پرده‌پوشی کند.

انقلاب اسلامی در ایران با زایش مجدد این فرهنگ نو در دل فرهنگ

میراحمد میراحسان

شاعر و پژوهشگر

تواند شد. با نگرشی پویا ناگزیریم از نگاه فرهنگ شناسان پیشین که برداشتی متحجر و ثابت و پر خلل از مفهوم ساختار و فرهنگ داشتند، فاصله بگیریم. باید براهین رخداد تغییر در ساختارها و نیز فرهنگ‌ها و ساختارهای فرهنگی را در فرآیند حیات اجتماعی و مناسبات با جهان جدی پنداشت. کنش اجتماعی نوی ما، زایش‌های نو، تحولات درونی و بیرونی، تحولات وجه مادی و معنوی و نوع تعامل ما با جهان و... همواره در حال تحول بوده و همه این‌ها ساختار فرهنگی ما را دچار تغییر می‌کند. رابطه امر ثابت و سنگ بنای یک ساختار و ساختار فرهنگی با سیمای متغیر آن هم در حال دگرگونی است. نسبت یک جامعه معین با سنگ بنای فرهنگی‌اش و خود این پایه دیرنده و نسبتاً پایدار هم در حال تحول بطئی است. چه از منظر تغییر پایه‌ها و ارکان به مرور چه از نظر عمیق‌تر شدن ادراک این پایه‌ها و تحرک و جوجه پایدارش از ناخودآگاه فرهنگی به قلمرو خودآگاه آن، این دگرگونی فرهنگ و حرکت آن قابل پژوهش است و نیز آن که نقش آگاهی و اراده و تصمیم انسانی در زمان مشخص در تحول عناصر فرهنگ چه وزنی دارد و نسبت آن با ارکان پایا و خارج از اراده ما و تحولات فراتر از برنامه و اراده یک نسل یا چند نسل و بیشتر چیست؟ مثلاً در ایران ما یک فرهنگ و ساختار فرهنگی مدید داریم که برخلاف تصور، سیال و دارای گوناگونی و سرشت تحول پذیر بوده است و ضمناً دارای وجوهی ماناست که به ضمیر جمعی و حافظه تاریخی ملت و مردمی بستگی دارد و طی قرن‌های طولانی شکل گرفته است. ویژگی «این آن دیگر» که به عنوان نیروی کهن و شکفت درونی این سرزمین برای هضم حقیقت‌های ارزشمند از آن نام برده‌ام و طی قرن‌های طولانی از زمان مهاجرت آریایی‌ها در این سرزمین با موقعیت پل گونه پرورده شد، راز حیات طویه ماست.

در متن عناصر کهن روح فرهنگ ایرانی، انقلاب اسلامی هم به نوبه خود تحول مهمی در وجوه گوناگون فرهنگ پراکنده ایرانی پدید آورده است که بررسی آن پژوهشی تفصیلی می‌طلبد اما حتی این تحولات نوی انقلابی اگر تکیه به ریشه‌های بس اصیل و دارای پایداری فطری چون فرهنگ توحیدی کهن و علایق حق طلبی و باطنی گریایی و معارف نوری و اسلام اهل البیتی (ع) نداشت، امکان پیروزی و دوام نمی‌یافت. البته قابل انکار نیست که روح فرهنگ هم می‌تواند تغییر کند و حتی قوم و ملت و مردمی با روح ایمانی به مرور به عصیان بگروند و مشمول عذاب الهی و نابود شوند و پایدارترین خصلت فرهنگی‌شان، تغییر یابد. بنا به این ویژگی هم ایده تغییر فرهنگ پذیرفتنی است و هم نقش اراده یک اجتماع در ترکیه فرهنگی و اراده زدودن خرافه‌های فرهنگی و جانشینی فرهیختگی اجتماعی، ثمر بخش تواند بود و وجوه بیمار ساختمان

شاعر نامدار افغانستان درگذشت

محمد آصف فکرت هروی، نویسنده، شاعر، روزنامه‌نگار و پژوهشگر افغانستانی در ۷۶ سالگی درگذشت.

مرحوم استاد فکرت هروی از چهره‌های برجسته در حوزه فهرست‌نگاری و نسخه‌پژوهی بود و بیش از ۲۰ سال با مرکز دائره‌المعارف

بزرگ اسلامی همکاری می‌کرد. مهم‌ترین بخش همکاری او با این مرکز به تألیف و ویرایش مقالات در مداخل حوزه افغانستان مربوط می‌شد.

او در طول دوران فعالیت نسخه‌شناسی خود با بخش نسخ خطی کتابخانه آستان قدس رضوی نیز همکاری می‌کرد و در شناخت و تصحیح نسخه‌های خطی فعالیت داشت.

ازجمله نوشته‌های او در دائره‌المعارف بزرگ اسلامی می‌توان به افغان، ابن ابی‌الحدید، ابودر هروی، ابن بطران، ابن جندی، ابن ازرق، ارکان، اخسیکتی،

اتحاد مشرقی، ابن حجر هیمی و بسیاری دیگر اشاره کرد. این مترجم و شاعر افغانستانی به‌جز فارسی به زبان‌های عربی و انگلیسی تسلط داشت.

او در سال ۱۳۲۵ در شهر هرات متولد شد. مدرسه ابتدایی را در مدرسه موفق و تعلیمات ثانوی را در سلطان غیاث‌الدین فوری گذراند. سپس لیسانس زبان و ادبیات فارسی را از دانشگاه کابل و فوق‌لیسانس روزنامه‌نگاری را در دانشگاهی در هندوستان گرفت و در سال ۱۳۵۹ به‌عنوان مدیرمسئول روزنامه فریاب مشغول به‌کار شد و در نشریاتی همچون کتاب، بیدار، انیس و جمهوریت در سمت‌های گوناگون فعالیت داشت و در دوشهر مزارشریف و قندوز نیز روزنامه‌هایی

را افتتاح کرد. همچنین عضو انجمن تاریخ و آکادمی علوم افغانستان بود.

با هجوم ارتش شوروی به افغانستان در سال ۱۳۶۱ به ایران مهاجرت کرد و در شهر مشهد ساکن شد و از سال ۱۳۶۵ در دائره‌المعارف بزرگ اسلامی فعالیت پژوهشی خود را آغاز کرد و در سال ۱۳۷۷ به کانادا مهاجرت کرد. از او بیش از ۲۰ کتاب و صدها مقاله منتشر شده است؛ ازجمله کتاب‌های «کرسی نشینان کابل» (احوال دولتمردان افغانستان در روزگار این امیران ا... خان)، ترجمه کتاب «افغانان» نوشته منت ستوارت، «لغات زبان گفتاری هرات»، «لندی» (ترانه‌های مردمی پشتو)، «فارسی هروی، زبان گفتاری هرات» و «عن الوقایع» (تاریخ افغانستان در سال‌های ۱۲۷ تا ۱۳۴۴).

اثر جدید شجریان منتشر شد

مدت‌هاست که دیگر کمتر خواننده‌ها آلبوم منتشر می‌کنند و باید به تک قطعه‌ها راضی بود تا فرصت برگزاری کنسرت فراهم شود. یکی از خوانندگانی

که این روزها قطعه‌ای منتشر کرده، همایون شجریان است. او قطعه «دل من می‌گریه» را با آهنگسازی علیرضا سپهوند در دسترس علاقه‌مندان قرار داده‌است. این اثر تلفیقی است و رپرتوار ایرانی را با ساختار موسیقی کلاسیک در هم تنیده است. میزان‌های اولیه این قطعه با سولوی عود آغاز می‌شود و نوع جمله‌بندی حاکی از این است که نوازنده بر مبنای بداهه‌نوازی به اجرای می‌پردازد تا بار عاطفی احساسی اثر را منتقل کرده باشد. بهنام ابوالقاسم نوازنده پیانو و پدرام فریوسفی نوازنده ویولون از جمله نوازندگان این قطعه هستند.

«لامینور» رونمایی شد

فیلم داریوش مهرجویی بالاخره روی پرده رفت و روز پنجشنبه همزمان با اولین اکران این فیلم، علی نصیریان در

مراسمی که به همین منظور برگزار شد، گفت: کار کردن با آقای مهرجویی برای من همیشه فوق‌العاده جالب بوده است. بعد از ۴۰ سال دوری و جدایی از ایشان، این همکاری شکل گرفت. فرهنگ غنی و درک و دانش، پشتوانه کار یک سینماگر است. سینما فقط تکنیک نیست. سینما اندیشه و فکر است و ایشان صاحب فکر بودند. از همان موقع هم کار کردن با ایشان برای من بسیار جذاب بود و برای من این ارتباط بسیار جذاب بوده و این‌شاء... هم ایشان و هم در عرصان کثاف بدهدیک بار دیگر هم این اتفاق بیفتد. نصیریان ادامه داد: برای من خیلی جذاب خواهد بود که آخر عمری با مهرجویی زندگی‌ام را تمام کنم.

اصفهانی، کنسرت رایگان برگزار می‌کند

بعد از ایام نوروز که کنسرت‌های متعددی در سراسر کشور برگزار شده بود، مدتی چرخ سالن‌های کنسرت خاموش ماند و بودا ما را رسیدن اردیبهشت، گروه‌های موسیقی یکی بعد از دیگری به صحنه می‌روند و در همین راستا سیدمحمد مناجاتی ازجمله تهیه‌کنندگان موسیقی درصدد برآمد که در جهت حمایت از فرهنگ و هنر و به همراه تعدادی از بهترین گروه‌ها و چهره‌های هنری، کنسرت‌هایی برگزار کند. در ادامه این برنامه‌ها قرار است شامگاه امروز ۱۰ اردیبهشت نیز کنسرت محمد اصفهانی با عنوان «شب‌ی با جادوانه‌های استاد همایون خرم» در منطقه فرهنگی - گردشگری عباس‌آباد تهران در قالب یک اجرای رایگان برگزار شود.

مناجاتی به مهر گفت: به لطف خداوند قرار است به‌زودی با حضور تعدادی از هنرمندان مطرح و سرشناس موسیقی ایران تور کنسرت‌های مختلفی را در ایران و تعدادی از کشورهای همسایه برگزار کنیم.

